

MILLIY QADRIYATLARGA TAYANGAN TARAQQIYOT

milliy tiklanishi

«Biz bir bo'lsak –
yagona xalqimiz,
birlashsak Vatanimiz»

2s

Jadid ta'lim
falsafasida ta'lim va
tarbiya ziynati

6s

Ilm – saodat, ilmsizlik jaholatdir

2023 – 2024-o'quv yilida 700 mingdan ziyod o'quvchi birinchi sinfga qabul qilindi. Ana shuncha qorako'zga 12 nomdagi o'quv qurollaridan iborat «Prezident sovg'»lari ham topshirildi. Ma'lumki, keyingi yillarda boshlang'ich sinflar uchun o'quv dasturlari yangilanib, jahon standartlariga mos yangi darsliklar chop etildi.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev mustaqilligimizning o'ttiz ikki yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi nutqida ham ta'limga alohida to'xtalib, joriy o'quv yilidan boshlab 500 nafar xorijiy til o'qituvchilari barcha hududlarda ish boshlashini ma'lum qildilar.

Yana bir muhim o'zgarish: Davlat rahbari tashabbusi bilan endi o'quvchilarga bitta kasb va ikkita xorijiy tilni o'rgatish ustuvor maqsadga aylandi.

Chindan ham farzandlarimizni dunyo bilan tillasha oladigan etib tarbiyalashga har qancha sarmoya kirtsak kam...

Zero, yaqin o'tmishimizda yo'l qo'yilgan xatolar, ta'lim tizimiga befarqlik, o'qituvchi qadrlarining yerga urilgani oqibatlarini endi o'zini ko'rsatyapti. Qayd etilishicha, joriy o'quv yilida 193 421 nafar – 42 655 nafari davlat granti, 150 766 nafar yosh yigit-qiz to'lov-kontrakt asosida talabalikka qabul qilindi. Kirish imtihonlarida bilimlari «g'alvirdan o'tkazilgan» yoshlarning 40 foizdan ortig'i 56,7 ball ham ololmagani chindan ham musibatdan boshqa narsa emas.

Afsuski, farzandlarimizning maktab, kitob va gazeta jurnallardan sun'iy tarzda uzoqlashtirilgani ana shunday achinarli natijalarga olib keldi. Lekin hali ham fursat bor. Millatimiz yetakchisi ta'kidlaganidek, «Biz jahonga faqat xomashyo emas, avvalo ilm-ma'rifati, ma'naviy boylik yetkazib bergan ne-ne ulug' zotlarning avlodimiz. Men ishonaman, biz bu tarixiy yo'lni har tomonlama munosib davom ettirishga qodirmiz...».

Ana shu ta'kid mohiyatini to'la tushunib, farzandlarimizni ilmga rag'batlantirish uchun butun jamiyat bir yoqadan bosh chiqarsa, shubhasiz, bundan keyingi natijalar bugungidek «achchiq» bo'lmaydi. Zotan, buyuklarimiz aytganidek, «Ilm – saodat, ilmsizlik jaholatdir».

«MILLIY TIKLANISH»

ANONSLAR

YARIM ASRLIK MULOQOT

O'tgan asr 60-yillarining boshlari. Toshkent davlat (hozirgi O'zMU) universitetining o'zbek adabiyoti kafedrasini mudiri G'ulom Karimov taklifiga ko'ra, kamina — kafedra aspiranti filologiya fakulteti bitiruvchi kurs talabalarini bilan adabiyot fanidan ustoz boshlagan seminar mashg'ulotlarini davom ettiradigan bo'ldim. Tasodifiy qarangi, birinchi mashg'ulot G'afurov degan talabani ma'ruzasini tinglashdan boshlandi. Go'yo shabada essa egilib ketgudek nozik, bo'yechan yigit minbarga ohistagina ko'tarildi. Ma'ruzani ham tani-jismiga mos mayin-muloyim ovozda sekingina boshladi. Men uni ovozini balandroq ko'tarib so'zlashga undamoqchi edim, bunga hojat qolmadi, kattagina auditoriyani to'ldirib o'tirgan talabalar jimib, hammaning ko'zi minbarga qadalgan edi.

Ma'ruza Said Ahmad hikoyalari xususida edi. O'sha kezlari yaqin kechmishda chekkan kulfatlarini — lager qiyonoqlarini bir oz unutib, nisbiy erkinlik shabadaridan ilhomlanib to'lib-toshib dilbar hikoyalar bitayotgan adibimiz haqida uzuq-yuluq gaplar aytilayotgan, men ham ancha-muncha narsalar qoralagan edim. Minbardagi talabani o'y-mushohadalari, talqinlari, ifoda tarzi ularning birortasiga o'xshamasdi. Adabiy asarni hayotning ayni nusxasi deb tushunish. «Hayotiylik va g'oyaviylik — bosh mezon» shiori ostida ish ko'rish, adabiy asardan davrga mos g'oya qidirish, asar personajlariga tirik odam, betakror shaxs emas, umumlashma g'oya timsoli deb qarash, agar asar shu talabalar javob bersa, muallif shahiga hamdu sanolar yog'dirish, javob bermasa uni ur-kaltak qilish «an'anasi» hali ham davom etardi...

(Davomi 7-betda)

YANGI O'ZBEKISTON — MAKTAB OSTONASIDAN BOSHLANADI 3s

» SHUKRONALIK HISSI BIZNI YUKSAKLIK SARI CHORLAYVERADI 2s » MUSTAQILLIK ONGLI MUNOSABATLARNI ANGLASH MEZONI 4s

BULBULLAR ICHINDA TINMAS ZABONMAN,
HAMON YONINGDAMAN, TANANGDA JONMAN.

8s

Farhod ASHMATOV,
Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati

DAVLATNING VAZIFASI INSONLARNI BAXTLI-SAODATLI QILISHDIR

Prezidentimiz o'z nutqlarida mutafakkir zotlarning: "Davlatning vazifasi insonlarni baxtli-saodatli qilishdir. Bu maqsadga esa ilm va yaxshi axloq yordamida erishiladi", degan hikmatli so'zlarini bejiz tilga olmadilar, albatta. Zero, tarbiya, ta'lim va axloq tushunchalari inson kelajagining asoslaridir. Ma'lumki, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev tomonidan mustaqilligimizning 32 yilligi arafasida afv to'g'risidagi farmon imzolandi. Bu yana bir bor Yangi O'zbekistonda har bir inson davlat e'tiborida ekanidan dalolatdir. Xususan, yurtimizda bilib-bilmay xato qilgan va hatto

jinoyat yo'liga kirib qolgan yurtdoshlarimizga ham yangi hayot boshlash imkonini bermoqda. Eng ahamiyatli shundaki, "Jazo muddatini o'tayotgan, qilmishiga chin ko'ngildan pushaymon bo'lgan va tuzalish yo'liga qat'iy o'tgan bir guruh shaxslarni afv etish to'g'risida"gi Farmon aynan eng aziz va eng ulug' bayramimiz arafasida imzolandi. Farmonga muvofiq, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 109-moddasi 23-bandiga asosan sodir etgan jinoyati uchun jazo muddatini o'tayotgan hamda qilmishiga chin ko'ngildan pushaymon bo'lgan va tuzalish yo'liga o'tgan 286 nafar shaxs afv etildi.

Afv etilganlarning 109 nafari asosiy jazodan ozod etildi, 116 nafari jazoni o'tashdan muddatidan ilgari shartli ozod qilindi. 25 nafari o'z ozodlikdan mahrum etish jazosi yengilroq jazo bilan almashtirildi. Shuningdek, 36 nafar shaxsga tayinlangan ozodlikdan mahrum etish jazosining muddatlari qisqartirildi. Ularning 39 nafari ayollar, 22 nafari 60 yoshdan oshgan erkak, 30 nafari chet davlat fuqarolari, 3 nafari esa taqiqlangan tashkilotlar ishtirokchilari tashkil etadi. Albatta, afv etilgan shaxslarning o'z oilasi va yaqinlari bag'riga qaytarilishi, ijtimoiy hayotga moslashib, foydali mehnat bilan shug'ullanishi, sog'lom turmush tarzini yo'lga

”

FARMONGA MUVOFIQ,
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
KONSTITUTSIYASINING
109-MODDASI 23-BANDIGA
ASOSAN SODIR ETGAN
JINOYATI UCHUN JAZO
MUDDATINI O'TAYOTGAN
HAMDA QILMISHIGA CHIN
KO'NGILDAN PUSHAYMON
BO'LGAN VA TUZALISH
YO'LIGA O'TGAN 286
NAFAR SHAXS AFV
ETILDI.

qo'yib, jamiyatda munosib o'rin topishlari uchun ularga ko'mak berilayotgani insonlarning jamiyatga qisqa fursatda moslashishiga xizmat qiladi. Afv etilgan yurtdoshlarimizning esa bu imkoniyatdan to'g'ri foydalanishlariga shubha yo'q. Chunki ozodlik – bu ulug' ne'mat bo'lib, har qanday inson uning qadriga yetishi kerak. Shuni qayd etish joizki, mahkumlarga nisbatan bunday g'amxo'rlik tufayli qanchadan-qancha oilalardagi g'am-alam o'rnini quvonch, hijron o'rnini diyor egallaydi. Niyat qilamizki, o'z xatolaridan tegishli xulosa chiqarigan yurtdoshlarimizning yangi hayotga tashlayotgan qadamlari xayrli bo'lsin.

SHUKRONALIK

HISSI BIZNI YUKSAKLIK SARI CHORLAYVERADI

Mustaqillik ota-bobolarimizning asiy orzusini amalga oshirgan, xalqimizning tenglar ichra teng bo'lish huquqini yuzaga chiqargan, shuningdek, milliy o'zlik, qadr-qimmat va qaddimzini tiklagani uchun ham biz uchun qadrlil, ham sharaflidir.

Yurtimiz mustaqilligining o'ttiz ikki yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimdagi nutqida Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev vatan ozodligi, erki va sha'nini ulug'lash yo'lida shirin jonini fido qilib, qatag'on qurboniga aylangan vatandoshlarimiz haqida shunchalar og'riq bilan gapirdilarki, bu ayniqsa, tarixning achchiq alamlarini ko'rgan yoki eshitgan keksa avlod vakillarini qattiq hayajonga soldi.

Alohida qayd etilganidek, chindan ham O'zbekiston o'z suvereniteti va davlat mustaqilligiga osonlikcha erishgani yo'q. Ajdodlarimizning siyosiy va ma'rifiy intilishlari so'nggi bir yarim asr davomida deyarli to'xtamadi.

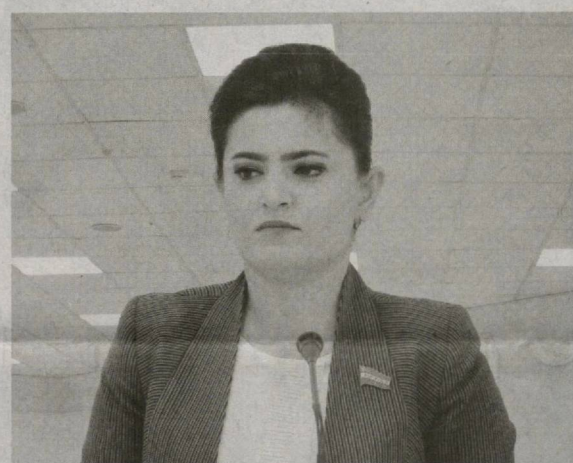
Istiqlol shukronasi kunlarida yurt fidoyilarini xotirlash, ular nomini tilga olish, munosib vorislar bo'lishga doir intilishlarini

faxr bilan tilga olish nihoyatda o'rindir.

Tarix guvoh, mustabid tuzum davrida minglab hamyurtlarimiz adolatsizlik, nohaqlik qurboni bo'ldilar. Qanchadan-qancha vatandoshlarimiz "paxta ishi", "o'zbek ishi" degan soxta ayblovlar bilan qamoqqa tiqildi. Begunoh insonlar boshiga turli ofatlar, qiyinchiliklar yog'ildi. Ularning ko'plari beayov zug'umlarga duchor etildi, ularning oilalari esa parokanda, farzandlari tirik yetim bo'lib qoldi.

Shuning uchun ham bugun o'z ajdodlari bilan iftixor tuygan avlodlar qalbida ota-bobolarning mardligi, jasorati mangu yashayapti.

Qayd etish lozim, jaded bobolarimiz hayotini mukammal o'rganish, ulardan ibrat olish, yoshlarimizni o'tmish ajdodlarimizga munosib etib, vatanparvarlik ruhida tarbiyalash, bugun har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu ma'noda, ta'kidlash o'rinali, har bir vatandoshimiz men Vatanim taraqqiyotiga qanday hissa qo'shdim deb yashasagina, yuksalish, rivojlanish va taraqqiyotga erishamiz. Zero, shukronalik va ajdodlarga munosiblik hissi ham qarz, ham farzdir.

Maxsud MUHAMMEDOV,
partiyaning Buxoro viloyati
Kengashi raisi

«BIZ BIR BO'LSAK – YAGONA XALQMIZ, BIRLASHSAK VATANMIZ»

Keyingi yillarda rivojlanish, taraqqiyot, islohot va yangilanish so'zlari ko'p tilga olinayotgani bejiz emas. Haqiqatan ham, yurtimizda ushbu so'zlarga monand maqtashga va e'tirof etishga arzigulik o'zgarishlarga guvoh bo'lyapmiz.

Xo'sh, bugun rivojlanish nimalarda ko'rinyapti? Bir paytlar katta muammo deya e'tirof etilgan masalalarni hal qilish bugun oddiygina yumushga aylandi, bir paytlar faqatgina kinolarda ko'rganimiz ilm-fan, ishlari chiqarish, xizmat ko'rsatish sohalarining yutuqlari hayotimizda o'z hosilasini beryapti.

Ammo bularga osonlikcha erishilayotgani yo'q, albatta. Natija – harakat va oldinga intilish orqali yuzaga chiqadi. Prezidentimiz mustaqilligimizning 32 yillik tantanalaridagi marosimda "Biz bir bo'lsak – yagona xalqimiz, birlashsak Vatanimiz" dedilar. Aslida ham hamma hikmat birlikda, vatanparvarlikda, xalq bo'lib yashashda. Tarixdan ma'lumki, tinchligi, osoyishtaligi, erki uchun jon berganlar ham shuni orzu qilgandilar.

Nazarimda, mamlakat rivojini ikki manfaatdorning o'zaro bitimiga qiyoslash mumkin: Birinchi manfaatdor bu – davlat. U fuqarolari uchun bilim olish, kasb va hunar egallash, uy-joyli bo'lish, ishlab chiqarishni yo'lga qo'yishi uchun sharoit yaratib beradi. Ikkinchi manfaatdor esa – xalq. U mavjud imkoniyatlardan to'g'ri

foydalanish orqali o'z turmush sharoitini yaxshilaydi, yangilik yaratadi, o'zi va jamiyatning rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Birgina yoshlar va xotin-qizlar uchun yaratilgan imkoniyatlarni tahlil qilsak, yoshlar uchun o'qish, kasb yoki hunar egallash va uy-joyli bo'lish osonlashganini ko'ramiz.

Ma'lumki, bizda 11 yillik ta'lim tizimi bepul, imkoniyati cheklangan yoshlar uchun konstitutsion huquq sifatida inklyuziv ta'limdan foydalanish kafolatlandi, bolaga o'zi qiziqqan hunarni o'rganishi uchun 7-sinfdayoq imkoniyat berila boshlandi. Oliy ta'limda ham qo'shimcha kvotalar yaratildi: xalqaro institutlarning filiallari ochilyapti, eng, asosiysi, xorij tili sertifikat orqali muddatidan oldin talaba bo'lish oddiy holga aylandi. Ilimni oshiraman, xorijiy tajriba o'rganaman deganlar uchun davlat tomonidan «El-yurt umidi» jamg'armasi singari institutlar tomonidan aql bovar qilmas yo'llar ochib berilyapti. Xotin-qizlar uchun esa magistratura bosqichining shartnoma to'lovlarini davlat tomonidan to'lab berilmogda.

Talab qilinadigani esa faqat imkoniyatlardan foydalanish. Bu jarayon izchil davom etaveradi endi. Faqat kutilgan o'zgarishlarga erishish uchun o'zgarishlarni avvalo o'zimizdan boshlashimiz lozim. Shundaygina ezgu maqsadlarimizga tezroq yetamiz.

Umida RAHMONOVA,
Oliy Majlis Qonunchilik
palatasi deputati

BIZ VAQTNI – IMKONIYATGA, IMKONIYATNI – YUTUQQA, YUTUQNI TARAQQIYOTGA AYLANTIRAMIZ

Akbar AXTAMOV,
partiyaning Samarqand viloyati
Kengashi raisi

O'zbekiston mustaqilligining 32 yillik tantanalariga bag'ishlangan bayram tadbirida Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganidek, yaqin o'tmishimizda hurriyat uchun kurashgan qanchadan-qancha Vatan fidoyilari qatag'on qilindi, istiqloqlarga intilgan kimsa borki, zulm va zo'ravonlik qurboni bo'ldi.

Avvallari "o'zbek" deganda, faqat ertayu kech paxta dalasida mehnat qiladigan zahmatkash insonlar tasavvur qilinardi. O'zi oq, lekin mehnati qaro bo'lgan paxta xalqimizga kulfat va balalar olib keldi, xolos. Paxta siyosati Orolni quritdi, ekologiyamizni inqirozga olib keldi, iqtisodiyotimiz va, eng yomoni, ta'lim tizimini izdan chiqardi. Oqibatda bir necha avlod chalasavod bo'lib voyaga yetdi.

Tan olaylik, Yangi O'zbekiston islohtlari davridagina bularning barchasiga barham berildi.

Ko'p millatli xalqimizning o'zaro hamjihatlik va ahillikdagi mehnatlari tufayli bugun Yangi O'zbekiston orzusi real haqiqatga aylanmoqda. Xalqaro maydonda Vatanimizga nisbatan hurmat va e'tibor ortib boryapti. Qo'shni mamlakatlar bilan o'rnatilgan do'stona munosabatlar sabab yillar davomida yechimini kutayotgan muammolar barham topdi. Mintaqa davlatlari bilan aloqalarimiz esa butunlay yangi bosqichga chiqyapti.

Ma'lumki, O'zbekiston o'z taraqqiyotining

5 ta asosiy yo'nalishini belgilab olgan va unda ta'limni rivojlantirish birinchi galdagi ustuvor vazifa sifatida qayd etilgan edi. Chunki ta'limni rivojlantirmasdan turib hech qaysi davlat yuksak taraqqiyotga erishmagan. Har qanday muammoning yechimi ham, ertangi kunimizni hal qiluvchi omili ham, shubhasiz, ta'limdir.

Davlatimiz rahbari Shavkat Mirziyoyev tomonidan yana bir haqiqat baralla aytili: O'zbekiston butun dunyoga faqat xomashyo emas, avvalo ilm-ma'rifat, ma'naviy boylik yetkazib bergan ne-ne ulug' zotlarning vatani. Biz dunyo tamadduniga intellektual mehnati bilan ulkan hissa qo'shgan ulug' ajdodlarning avlodlarimiz. Hech shubhasiz, ularga xos bo'lgan buyuk fazilatlar, ular yaratgan shonli an'analar bugun ham bizning qalbimizda, ongimizda, hayotimizda yashamoqda. Bugun yurtimizda bu tarixiy yo'lni munosib davom ettirishga har tomonlama qodir avlod shakllanayotgani e'tirofqa loyiq.

Yurtboshimiz nutqida e'tibor qaratilgan barcha masalalar ertangi kunimiz uchun nihoyatda muhim va dolzarb, albatta. Bugun o'zbek xalqi o'z yetakchisi rahnamoligida ulkan maqsadlar sari dadil intilmogda. Chunki Prezidentimiz ta'kidlaganlaridek, biz vaqtni – imkoniyatga, imkoniyatni – yutuqqa, yutuqni taraqqiyot poydevoriga aylantira oladigan buyuk xalqimiz.

YANGI O'ZBEKISTON MAKTAB OSTONASIDAN BOSHLANADI

Dilnoza AZIZOVA,
partiyaning Namangan
viloyati Kengashi raisi

Bugunga kelib, ta'lim sohasidagi islohotlar o'quvchi va o'qituvchi o'rtasidagi munosabatlarni yaxshilash hamda yangilana yotgan tizimning to'laqonli ishlashiga imkoniyat yaratib beryapti. Bu yildan boshlab maktablarga yana 500 nafar xorijlik "til egalari"ning taklif etilgani esa, o'quvchilarni qo'shimcha darslarga mablag' sarflashlarini oldini olish barobarida bilim sifatiga ham ijobiy ta'sir qiladi, albatta.

Davlatimiz rahbarining "O'qituvchining obro'si o'sha, maktabning obro'si o'shadi, ilmning, ta'lim-tarbiyaning qadri ko'tariladi", degan fikrlari mohiyatida ham asrlar osha o'z mohiyatini yo'qotmay kelayotgan ana shu haqiqat mujassamidir.

Shubhasizki, sifatli ta'lim har qanday davlat taraqqiyotini belgilab beradi. Shuning uchun ham o'qituvchi va murabbiylarning «obro'yi joyiga qo'yilsa», maktablar,

maktabgacha ta'lim tashkilotlari va oliygohlarda sifat o'zgarishlari yuz beradi.

Yana bir muhim yondashuv: maktab ta'limida boshqaruv tizimining o'zgartirilishi, xususan, direktorlikka nomzodlarning faqat sertifikat bor va zaxiraga kiritilgan kadrlar orasidan tanlanishi, direktorlar va uning o'rinbosarlari har besh yilda bir marta sertifikatsiyadan o'tishi – birinchidan, korupsiyaning oldini olsa, ikkinchidan, bilim va zakovatli rahbarlar shakllanishiga mustahkam zamin yaratadi.

Ma'lumki, partiyamizning 2020 – 2024-yillarga mo'ljallangan Saylovoldi dasturida ijtimoiy sohani yanada rivojlantirish, mamlakatda ta'lim-tarbiya tizimini tubdan isloh etishning ustuvor yo'nalishlari sifatida uzluksiz tarbiya va ta'lim – mustahkam jamiyat va qudratli davlat poydevori ekanini alohida belgilab qo'yilgan.

Zero, bilimli, mas'uliyatli

va erkin fikrlaydigan, o'zi va o'zgalarni hurmat qiladigan, milliy hamda umuminsoniy qadriyatlariga sadoqatli avlodni tarbiyalash hayot-mamot masalasidir.

Bu jarayonda esa, eng avvalo, qonun ijodkorlari bilan birgalikda ish olib borilayotgani ko'proq natijalarga yo'l ochyapti. Namanganda ham parlament quyi palatasi va mahalliy Kengash deputatlari bilan ta'lim sohasi muammolari, yoshlarning bilim olishlari uchun yaratilayotgan shart-sharoitlar o'rganilib, ularni hal etish bo'yicha tizimli ishlar olib borilmoqda.

Xususan, 47-Pop saylov okrugining saylangan deputat Abdumalik Akramov bilan Namangan viloyatidagi muhandislik-qurilish, muhandislik-texnologiya hamda davlat pedagogika institutlari va Pop tumanidagi maktablarda bir qancha uchrashuvlar, davra suhbatlari o'tkazilib, yoshlarning samarali ta'lim olishlaridagi

to'siq va muammolari o'rganildi. Ana shu tadbirlarda o'quvchi va talabalarga qabul qilinayotgan farmonu, qarorlar, imtiyozu, imkoniyatlar xususida ham ma'lumotlar berildi.

Aytish kerakki, ta'limdagi islohotlar jarayonini dunyo bilimlari o'chog'i bo'lgan kutubxonalarisiz tasavvur qilib bo'lmaydi. Davlatimiz rahbari joriy yilning 3-fevral kuni Namangan viloyatiga tashriflari chog'ida Davlatobod tumanida tashkil etilgan "Yangi O'zbekiston – yoshlar ziyo maskani" axborot-kutubxonasida bo'lib, maktabdan tortib, kollej, oliy ta'lim muassasalarida ham yigit va qizlarni san'at, madaniyat, ilm-fan bilan qamrab oladigan majmuaviy xarakterga ega bo'lgan mana shunday ziyo maskanlarini yaratish topshirig'ini bergan edilar.

Shundan keyin Partiyadoshlarimiz bilan Davlat yetakchisi tashrifi davomida qayd etilgan

vazifalar ijrosiga oid chora-tadbirlar rejasini ishlab chiqib, targ'ibot-tashviqot ishlarini olib bordik. Bugun ham "Yangi O'zbekiston – yoshlar ziyo maskani" axborot-kutubxonasi hamkorligida o'tkazilgan tadbirlar doirasida talaba yoshlar, talaba qizlarning ishtirokini kengroq ta'minlashga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Viloyat oliy ta'lim muassasalari talaba qizlari o'rtasida o'tgan «Zakovat» intellektual bahslari ham ayni shunday tadbirlar doirasida tashkil etildi.

Xulosa o'rinda aytish mumkinki, ta'lim tizimini, xususan, xotin-qizlar ta'limini rivojlantirishga bu qadar jiddiy e'tibor qaratilayotgani ertangi kun yoshlarining sog'lom hamda go'zal turmush kechirishi, egallagan kasbi bo'yicha doimiy ish o'rniga ega bo'lishi, jamiyatda o'z o'rinlarini topib, komillikka erishishlari uchun eng to'g'ri va oqilona siyosat ekanidan dalolatidir.

✓ Biz siyosatdanmiz

Munosiblik «yuki»

Xabaringiz bor, partiya Markaziy kengashi «Ayollar qanoti» tashabbusi bilan siyosatga qiziquvchi xotin-qizlar uchun «Siyosatga marhamat» loyihasi doirasida deputat ayollar ishtirokida mahorat darslari o'tkazib kelinmoqda. Loyihaning navbatdagi mehmoni – xalq deputatlari Jalaquduq tuman Kengashi deputati Ruhshana Rustamova bo'ldi.

Saylovlarda «shunchaki» emas, g'alabaga ishonch bilan qatnashish kerak. Nomzod o'z okrugidagi muammolardan kelib chiqqan holda kuchli strategiya ishlab chiqishi zarur.

– Siyosatga qachon kirib kelgansiz?
– Bu savolga javob berishdan avval, huquq va iqtisod sohasiga ixtisoslashgan maktabda tahsil olganimni aytishim kerak. Shu davrda Bolalar parlamenti shakllangan edi. Parlament yig'ilishlaridagi ishtirokimiz, maktabimizga tez-tez kelib turadigan deputatlar bilan bevosita muloqotlar, «Munozara» klubidagi bahslar, qolaversa, partiya tuman Kengashining «Yoshlar qanoti»dagi faoliyatim, amalga oshirgan loyihalarim siyosatga kirib kelishimga turki bergan bo'lsa, ajab emas. Huquqqa oid turli tanlovlar ham meni sohaga yaqinlashtirgan deya olaman. Ustozimiz Dilfuza Iminjоновaning «Siyosatchi sifatida ancha shakllandingiz, deputat bo'lishga salohiyatingiz ham yetib qoldi», degan gapi, qolaversa, bir necha yil muqaddam marhum ustozimiz Sardora opa Mamatovaga «Ustoz – shogird» an'anasi asosida biriktirilganim va opaning yonida yurib, orttirgan tajribam deputatlikka o'z nomzodimni dadil qo'yishga undagan edi.

– Siyosatda ayollarning o'rnini qanday baholaysiz?

– Ayol qaysi sohada faoliyat yuritmasin, zimmasiga yuklatilgan vazifaga sidqidildan, kuyunchaklik bilan yondashadi. (Buni erkaklar ham ko'p e'tirof etishadi.) Jumladan, siyosatda zehni o'tkir, salohiyatli, mas'uliyatli ayollar, shu jumladan, deputat ayollar soni qancha ko'p bo'lsa, jamiyatdagi muammolar shuncha tezroq barham topadigandek, nazarimda. Har holda xotin-qizlarning siyosiy maydondagi faolligidan davlat ham, jamiyat ham birdek manfaat ko'radi.

– Saylovlar jarayonida deputatlikka nomzod sifatida biror muammo yoki to'siqlarga duch kelganmisiz?
– Ayol nomzodlar qarshisida to'siqlar bo'lishi tabiiy. Chunki bizning jamiyatda, ayolga emas, erkak nomzodga ovoz berilsa, xalqqa ko'proq nafi tegadi, degan tushuncha shakllanib qolgan. Ayol, boz ustiga yosh bo'lsangiz, sizning nomzodingizga saylovchilarning ishonchsizligi ikki hissa ortadi. Qachonki, ularning oldiga dadil chiqib, o'z saylovoldi dasturingizda belgilangan vazifalarni sodda, oddiy, xalqona tilda tushuntira olsangizgina, ular sizga ishona

boshlashadi. Buning uchun esa o'sha mahallaning kayvonlari, hurmatga sazovor insonlari bilan suhbatlashish, o'sha hududga taalluqli muammolarni atroflicha o'rganish, o'rganibgina qolmay, ularni bartaraf etishga oid aniq takliflar berishingiz, bir so'z bilan aytganda, strategik reja tuzishingiz kerak bo'ladi. Men aynan shunday yo'l tutdim va saylovda 73 foiz ovoz olib, deputatlikka saylanganman.

– Saylovlarda g'alaba qozonishga oid tavsiyalaringiz...
– Saylovlarda «shunchaki» emas, g'alabaga ishonch bilan qatnashish kerak. Nomzod o'z okrugidagi muammolardan kelib chiqqan holda kuchli strategiya ishlab chiqishi zarur. Ayniqsa, «Ustoz – shogird» an'anasi asosida amaldagi deputatlarga nomzodlarning biriktirilishi maqsadga muvofiq deb o'ylayman. Eng muhimi, nomzod uni qo'llab-quvvatlaydigan, unga siyosiy madad bo'ladigan, samarali faoliyat ko'rsatishi uchun qulay muhit yaratib bera oladigan, bir so'z bilan aytganda, har qanday vaziyatda ham uning ortida tura

oladigan partiyani tanlay bilishi kerak.

– Siz havas qilgan siyosatchi ayol kim?
– Tanzila Narbayevaga ixtosim baland. Bu siyosiy lider ayolning vazminligi, muzokaralar jarayonida tahliliy fikr bildirishidan o'rnak olsak arziydi. Yana sevimli shoiramiz, partiyamiz fraksiyasi a'zosi, zehni o'tkir, fikrlari teran siyosatchi ayol – Farida Afruzga havas qilaman.

– Deputatlik faoliyatingiz davomida qaysi normativ-huquqiy hujjatlarga o'zgartirish kirita oldingiz? Ijtimoiy tashabbuslaringiz bilan o'rtoqlashsangiz.
– Qonunlarning ijodkori xalqdir. Bu fikrning asosli ekanligiga bugun barchamiz guvoh bo'lib turibmiz. Mamlakatimizda qanday qonun qabul qilinmasin, u eng avvalo, xalq muhokamasiga qo'yilmoqda. Bu jarayonda biz ham bevosita ishtirok etib, qator qonunlarga elektron platforma orqali takliflarimizni beryapmiz. Saylov targ'iboti jarayonlarida fuqarolardan

bog'chalar yetishmasligiga oid murojaat bo'lgandi. Ushbu masalani xalq deputatlari tuman Kengashi sessiyasi kun tartibiga qo'yib, mahallada yana bitta xususiy MTT ochilishi hamda barcha qulayliklarga ega tug'uruq majmuasi qurilishiga erishdik. Lekin baribir o'z faoliyatimdan qoniqmayman. Shuning uchun ham o'rnimda boshqasi bo'lganida, mendan-da samaraliroq faoliyat yuritarmidi, xalqqa ko'proq nafi tegarmidi, degan o'y yanada faolroq bo'lishga undayveradi.

– Sizingcha, deputatlarning yanada samarali faoliyat ko'rsatishi uchun nimalarga e'tibor qaratish kerak?
– Birinchidan, agar partiya uchun kuchli deputat kerak bo'lsa, nomzodlarini kuchli bilim, boy tajriba, siyosiy bazaga ega bo'lgan kadr sifatida shakllantirish zarur. Ikkinchidan, ma'lum masala yoki muammoga odamlarning munosabatini shakllantirishga e'tibor qaratish kerak. Ya'ni, deputat biror muammoni ko'tarib chiqsa, unga yetarli darajada e'tibor qaratilmasligi mumkin. Agar aynan shu muammoni

biror nomdor blogger ko'tarib chiqsa, keng jamoatchilik orasida shov-shuv bo'lib ketishi aniq va mas'ullarning munosabati ham shunga yarasha bo'ladi. Demak, e'tibor berishlari uchun vahima qilish, shov-shuv ko'tarish kerak ekan-da, degan o'rinni savol tug'iladi. Men esa, deputatning faoliyat samaradorligini oshirish uchun uning vakolatlarini kengaytirish kerak degan bo'lardim.

– Oila siyosatdagi ayol uchun kuchmi yo to'siq?
– Deputat o'zgalarning dardi, tashvishi bilan yashashi kerak. Agar uning o'z oilasida muammosi bo'lsa, boshqalarga qanday yordam bera oladi?! Avvalo, meni voyaga yetkazgan, tahsil olishim uchun sarmoya kiritgan ota-onamdan, ayni paytda esa mening siyosiy faoliyatimni qo'llab-quvvatlab, har tomonlama tayanch, suyanch bo'layotgan turmush o'rtog'imdan behad minnatdorman. Demak, siyosatchi ayol sifatida men uchun oila – madad!

Loyiha kordinatori Feruza Jalilova

✓ Kuting!

7 NAFAR BOLA NOM-NISHONSIZ YO'QOLGAN

95 BOLANING 77 NAFARI «YOSHLAR DAFTARI»GA KIRITILMAGAN...

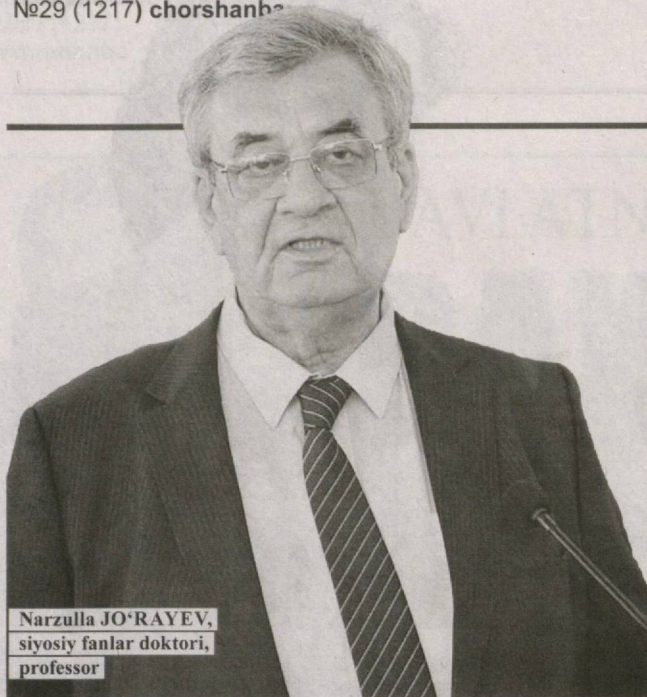
Feruza MUHAMMEDJANOVA o'rganishlar natijasiz qolmaganini, Sirdaryo viloyati hokimi Akmaljon Mahmudaliyevning tavsiyasi bilan Baxt shahridagi Respublika o'g'il bolalar o'quv tarbiya muassasasi faoliyati haqidagi masala viloyat Kengashi sessiyasiga kiritilishi «Milliy tiklanish» rejalari hayotga tatbiq etilayotganidan dalolat ekanini ta'kidladi. Biroq...

Kelgusi sonlarda

Eng katta yutuq — o'qituvchini daladan sinf xonasiga, o'zining qonuniy ish joyiga qaytarganimizda bo'ldi, deb o'ylayman. Mehnatdan hech kim o'lmagan, deymiz, ammo o'qituvchini paxta dalasiga mardikorlikka chiqarib uni ma'nadan sindirdik. O'qituvchini o'quvchi va ota-ona ko'z o'ngida qora mehnatga yuborib obro'sini bir pul qildik. Shukrki, bular yaqin tarixda qoldi.

Narzulla JO'RAYEV,
siyosiy fanlar doktori,
professor

MUSTAQILLIK

ongli munosabatlarni anglash mezoni

Nima uchun aynan mustaqillik bayramini eng ulug', eng aziz bayram deb ataymiz? Chunki u bevosita har birimizning sha'nimiz, qadru-qimmatimiz va mavjudligimiz bilan chambarchas bog'liq. Inson erkin bo'lmasa o'zining yaratuvchanlik, ijodkorlik imkoniyatlarini, bunyodkorlik qobiliyatini ishga sololmaydi.

Mustaqillik shuningdek, insonga o'zini anglash, tushunish, fikr yuritish imkonini ham beradi. Shuning uchun bu bayramni har bir inson o'zining qadru qimmatini ko'rigi sifatida ham bayram qiladi.

Ozodlik jamiki jonzod uchun zaruriy ehtiyoj. Lekin mustaqillik faqat inson mohiyati bilan bog'liqligi uchun ham alohida mazmunga ega. Faqat insongina mustaqil yashashga munosib. Chunki mustaqillik fikrlash, aqlni ishlatish, tafakkur qilish imkoniyati hamdir. Darhaqiqat, inson o'z hayotini o'zi quradi. Katta maqsadlar, ezuq orzular bilan yashaydi. O'z kelajagiga asos yaratadi. Baxtli, saodatli turmushini yo'lga qo'yadi. Farzandlari kamolini ko'rib quvonadi. O'z fikriga, qat'iy hayotiy pozitsiyasi, keng tafakkurga ega bo'lgan, aql yo'rig'i bilan yashaydigan insongina haqiqiy mustaqildir.

Mustaqillik azaldan insoniyatning orzu-umidlarini, armon va iztiroblarini, sevinch va sitamlarini o'zida ifoda etgan. Darhaqiqat, inson tabiatning gultoji sifatida hamisha ozodlik va hurriyatga intilib yashaydi. U har jihatdan o'zini erkin his qilishga, ozod yashashga, tahlikasiz turmush kechirishga ehtiyoj sezadi. Shuning uchun ham kishilik tarixi turli davrlarda Yer sharining barcha mintaqalarida ozodlik uchun kurashning shakllari turlicha, mohiyatan o'xshash bo'lgan hurriyatga intilish hodisalarini ko'p ko'rgan. Ana shu ozodlik va hurriyatning Everest cho'qqisi mustaqillikdir.

Eng avvalo, shuni aytish kerakki, mustaqillik — tenglik sari qo'yilgan birinchi qadam. Chunki, tenglik

bo'lmagan joyda kimdir nimagadir tobe bo'ladi. Mutelik bor joyda hukmronlik, o'zgalari hisobiga yashash kabi xudbinlik illatlari paydo bo'ladi. Bu har bir fuqaroning muteligi, tobeligi qismatidan

subyektiga aylangach, o'z mohiyatiga, mustaqillik maqomiga ega bo'ladi.

Istiqlol o'zaro hurmat, bir-birini tan olish, bir-birini e'zozlash orqali inson qadri-qimmatini asrash, hurmat qilishdir. Demak, mustaqillik har

makon taqdirini belgilashda o'zining katta siyosiy pozitsiyasi mavjudligini namoyon qilishdir. Ya'ni, umumplanetar muammolar inson va insoniyat taqdiri bilan bog'liq o'zaro hamkorlikning yangi, sifat jihatidan yuqori bo'lgan, umuminsoniy manfaatlariga mos keladigan andozasi asosida yashash demakdir. Agar u hamkorlik, o'zaro hamjihatlik, mamlakatlararo, davlatlararo va mintaqalararo siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni qaror toptirgacha, o'z qobig'ida qolib ketishi, milliy mahdudlik doirasidan chiqolmasligi mumkin. Shuning uchun ham istiqlolning g'oyatda zalvorli tajribasidan o'tgan tamoyillari hamma vaqt dolzarb bo'lib qolaveradi. Chunki u doimiy ravishda rivojlanib, o'zini o'zi boyitib, takomillashib, fuqarolar ongi va tafakkurini izchillik bilan o'stirib boradigan tarixiy-ma'rifiy voqeelikdir.

Yaqin o'tmishimizdan saboq olish mavridi bugun. Darhaqiqat, totalitar tuzum davrida davlat mamlakat boshqaruv tizimidan tortib alohida-alohida odamlarning kundalik turmushiga daxldor bo'lgan har qanday masalalarni, ikir-chikir maishiy muammolarni hal etishgacha hammasini o'z zimmasiga olgan edi. Natijada, xalq moddiy va fikriy boqimandalik illatiga duchor bo'ldi. U faqat ishlash huquqiga ega edi, xolos. Mehnat, deb atalgan hissiz mashinaning muruvvati kabi edi. Bu sovet itifoqida qonun kuchiga ega bo'lgan davlat siyosati edi. Odam shunchaki ishlar, shunchaki umr kechirar edi, xolos. Tiriklik degan buyuk ne'matning, hayot degan oliy tushunchaning mag'zini chaqirishga

o'zida rag'bat ham, ehtiyoj ham sezmas edi. Binobarin, aql bilan ish tutish, voqelikni idroq qilish, unga munosabat bildirish, o'z hayotini aql va tafakkur asosida qurish, kelajakka yorqin umid bilan qarash, katta maqsadlar bilan yashash tuyg'ulari butunlay so'ndirilgan edi. Bu inson uchun, millat uchun fojia edi.

Yangi O'zbekiston davlati — yangicha tafakkur davlati. Inson qadru qimmatini, sha'ni, uning yashash huquqi va baxtli, saodatli kelajagi kafolatlangan davlat.

Yangi O'zbekiston davlatining umumplanetar masalalarni hal qilish, jumladan, global ekologik tahdid, suv taqchilligi, oziq-ovqat tanqisligi va, eng muhimi, XXI asrning eng og'ir fojiasi sifatida insoniyatning qadriyatlaridan uzoqlashish jarayonining oldini olishga qaratilgan siyosiy qarashlari uni mustaqil davlat sifatidagi xalqaro mavqeyini, obro'-e'tiborini o'zida ifoda etadi.

Yangi O'zbekiston davlati uni tashkil etgan xalq intellektual salohiyati, aqliy imkoniyati va buyuk maqsadlarining in'ikosi. Mustaqillik bayrami — bizni buyuk kelajagimiz, nura'fshon istiqbolimiz haqidagi tasavvurlarimiz mavridi. Mustaqillik bayrami — o'z qadru qimmatimizni, milliy oriyatimizni namoyon etish mavridi, O'zbekiston deb atalgan o'tmishi ulug', kelajagi buyuk, shonli, shukuhli xonadonimiz, o'ttiz olti millionli mahobatli oilamiz taqdiriga taqdiridoshlik tuyg'ularimiz atrofida fikrlash mavridi. Ana shunday ma'rifatga, ma'naviyatga asoslangan eng ulug', eng aziz bayram butun xalqimizga muborak bo'lsin!

„OZODLIK JAMIKI JONZOD UCHUN ZARURIY EHTIYOJ.

Lekin mustaqillik faqat inson mohiyati bilan bog'liqligi uchun ham alohida mazmunga ega. Faqat insongina mustaqil yashashga munosib.

jamiyat qismatiga, millat taqdiriga mengzaydigan mustamlakachilikka olib keladi. Mustamlakachilik esa millatning xo'rlanishi, insonning tahqirlanishi, qadru qimmatining poymol bo'lishi bilan bog'liq bo'lgan fojiaiy hodisadir.

Biz yuqorida mustaqillik tenglik sari qo'yilgan birinchi qadam, dedik. Darhaqiqat, tenglik so'zining qudrati shundaki, u odamlarning o'zaro munosabatidan tortib, davlatlararo munosabatlargacha hamma narsani me'yor-mezonga soladi. Turli kamsitishlar, shaxs qadru qimmatidan tortib davlatning xalqaro miqyosdagi sha'ngacha bo'lgan muvozanatning buzilishiga olib keladi. Inson jamiyatda teng mavqega ega bo'lgach, davlat esa jahon hamjamiyatining teng huquqli

bir shaxs, har bir inson mohiyatidan kelib chiqadigan va butun jamiyat, qolaversa, insoniyatni asraydigan g'oyaviy va huquqiy, ma'naviy va ruhiy qudrat. Istiqol — umuminsoniy qadriyat.

Mustaqillik global ma'noda davlat nuqtayi nazaridan yondashganda mustamlakachilikning har qanday shaklini, u taqozo etadigan tazyiqlar, zo'ravonliklar, turli-tuman tahdidlar va, hatto, qurol ishlatish, harbiy tajovuzlarga tayyor turishi, o'zini va xalqini himoya qilishga qodir bo'lgan katta siyosiy qudratni ham taqozo etadi.

Ayni paytda mustaqillik jahon taraqqiyotining ilg'or tajribalari asosida milliy ravnaqning o'ziga xos tamoyillarini ishlab chiqish bilan birga yagona zamin, yagona

Ta'lim

Farida BO'TAYEVA,
Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati

USTOZGA E'TIBOR

ham, hurmat va ehtirom ham qaytdi

Haqiqatdan ham, esimizni tanibmizki, qo'limizdan tutib, o'qish-yozishni o'rgatgan ustozlarimizning mashaqqatli va mas'uliyatli mehnatlariga guvoh bo'lamiz. Butun kuch-g'ayrati, qalb qo'riyu, mehrini shogirdlariga baxshida etgan zahmatkash ustozlarimiz borki, biz va farzandlarimiz ulardan «Ota-ona», «Vatan», «Ezgulik», «Sadoqat», «Vijdon» kabi so'zlarning mazmun-mohiyatini tanij boshlaydi.

Yurtimizda o'qituvchining mavqeyini har tomonlama ko'tarishga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratilayotgani sababi ham shunda. Ushbu e'tiborning amaliy ifodasi haqida so'z yuritilganida, juda ko'plab hayotiy misollar keltirish mumkin. Ularning hayoti, ish faoliyatidagi o'zgarishlar miqyosi va ko'lami haqida ham har qancha gapirsaq oz.

Eng katta yutuq — o'qituvchini daladan sinf xonasiga, o'zining qonuniy ish joyiga qaytarganimizda bo'ldi, deb o'ylayman. Mehnatdan hech kim o'lmagan, deymiz, ammo o'qituvchini paxta dalasiga mardikorlikka chiqarib uni ma'nadan sindirdik. O'qituvchini o'quvchi va ota-ona ko'z o'ngida qora mehnatga yuborib obro'sini bir pul qildik. Shukrki, bular yaqin tarixda qoldi.

Ma'lumki, 2023-yilning 27-mart kuni Prezidentimiz o'qituvchilarni mehnatga majburlaganlik uchun jinoiy va ma'muriy javobgarlikni belgilovchi va mehnatga noqonuniy aralashganlik uchun jazoni kuchaytiruvchi qonunga imzo chekdilar.

Endilikda pedagog xodim majburiy mehnatga jalb etilsa, BHMning 150 baravari miqdorida jarima bilan jazolanadi. Vaholanki, xuddi shunday noqonuniy harakat pedagogdan boshqa shaxslarga nisbatan qo'llanilgan taqdirda BHMning 100 baravari miqdoridagi jarima to'lashga to'g'ri keladi.

Bundan tashqari, ta'lim tashkiloti

pedagog xodimining kasbiy faoliyatiga qonunga xilof ravishda aralashish yoki o'z xizmat vazifalarini bajarishga to'sqinlik qilish uchun ham ma'muriy javobgarlik kuchaytirildi. Endi bu qilmish uchun fuqarolarga 2,31 mln. so'mdan 4,95 mln. so'mgacha jarima, mansabdor shaxslarga esa 3,3 mln. so'mdan 6,6 mln. so'mgacha jarima belgilanadi. Ilgari pedagoglar faoliyatiga noqonuniy aralashish faqatgina jarima solinishiga sabab bo'lardi. Bundan buyon ushbu qilmishni takroran sodir etgan mansabdor shaxslarga nisbatan 15 sutkagacha ma'muriy qamoq jazosi belgilandi.

Yana bir katta yutuq'imiz shundaki, bugun biz o'qituvchini xat-hujjat, qog'ozbozlikdan qutqardik. Ba'zan o'quvchilarning sonidan-da ko'p bo'lgan qog'ozlarga «ko'milib» ketgan o'qituvchining asosiy ishi, ya'ni bilim berish vazifasi qolib, hujjat to'ldirish bilan ovorayu sarson bo'lardi.

Bugun esa pedagog-xodimlar tomonidan yuritiladigan hujjatlar soni keskin kamaytirildi. Xususan, o'qituvchilar hisoboti hozirgi paytda 1 ta (ilgari — 7 ta), o'quv ishlar bo'yicha direktor o'rinbosarining hujjatlari 2 ta (ilgari — 10 ta), ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosarining hujjatlari 7 ta (ilgari — 18 ta), sinf rahbarlarining hujjatlari 4 ta (ilgari — 10 ta) etib belgilandi. Eng muhimi, o'qituvchiga e'tibor, hurmat va ehtirom qaytdi.

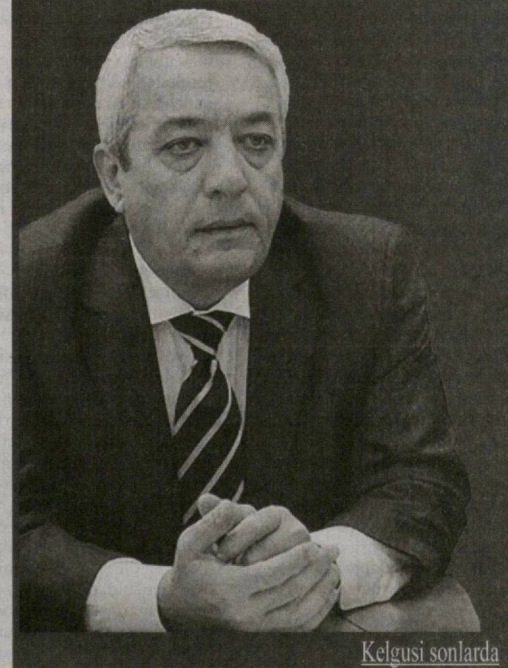
Mulohazalarimni avstriyalik yozuvchi Mariya Ebnerning quyidagi so'zlari bilan yakunlamoqchiman: «O'qituvchilardan hamma mo'jiza kutadi. Ular mo'jiza ko'rsatganida esa, hech kim hayratga tushmaydi». Darhaqiqat, o'qituvchilar farzandlarimizni inson sifatida kamolga yetkazib, ularga bilim durdonalarini berib, haqiqiy mo'jiza ko'rsatadilar. Zotan, bu ulkan mashaqqat va matonat, fidoyilik talab qiladigan kasbdir.

Kuting!

AZAMAT ZIYO:

PREZIDENT

NUTQINING ASL MOHIYATI NIMADA EDI?

Kelgusi sonlarda

Фитратнинг ёзишича, «бадан тарбия – баданни соғлом ва кучли ҳамда аъзоларни мукамал даражага етказишдан иборат, бусиз бахт-саодатга эришиб бўлмайди». Шунингдек, бадан тарбиясида овқатланишга эътиборли бўлиш, тозалikka рия килиш кераклиги айтилган.

ТАЪЛИМ ФАЛСАФАСИДА ТАЪЛИМ ВА ТАРБИЯ ЗИЙНАТИ

Тарбиянинг ўчоғи оила бўлиб, оилада шакланган одатлар боланинг илк кўникмаси ҳисобланади. Шунинг учун ҳам фарзанд тарбиясига шарқда азалдан алоҳида эътибор берилган. Кайковуснинг «Қобуснома»си, Юсуф хос Хожибнинг «Қутадғу билиг»и, Алишер Навоийнинг «Хамса»сидан тортиб бугунгача ёзилган китобларда бола тарбияси бош мавзу бўлган. Айниқса, жадид таълим фалсафасидан ўрин олган бола тарбияси масаласи ҳозир ҳам ўз аҳамиятини йўқотгани йўқ.

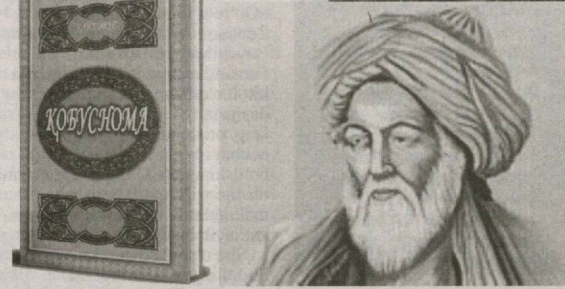
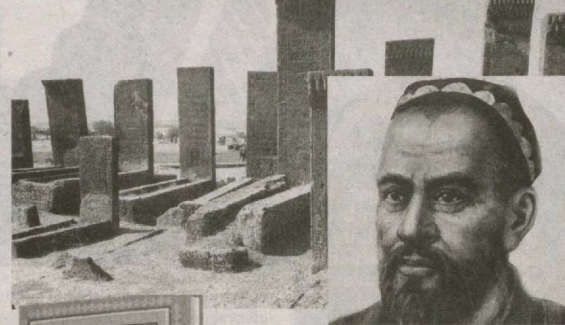
Маълумки, ҳар қандай мафкура негиздан таълим ўрин олган. Мафкура таълимнинг ҳосиласи бўлиб, у «муайян ижтимоий гуруҳ ё қатламнинг, миллат ёки давлатнинг эҳтиёжларини, ижтимоий-маънавий тамойилларини ифода этадиган ғоялар, уларни амалга ошириш усул ва воситалари тизими» саналади. Жадид таълим фалсафасининг миллий мафкура ва миллий таълим тараккиётидаги ўрни чиндан ҳам бекиёс. Аҳмад Донишдан бошланган шахс эрки ва маърифат учун кураш давомчилари Завкий, Муқимий, Фуркат, Сидкий Хондайликий, Ажзий, Ибрат, Тавалло, Аваз Ўтар, Қодирий, Фитрат, Чўлпон, Ҳожи Муин, Авлоний, Сўфизода ва Ҳамза сингари юзлаб хурфикрли зотларнинг ҳаёти, ижоди, фаолияти шу маънода ҳам ҳар биримиз учун намуна. XX аср охири ва XXI аср бошларида юзага келган жадид таълим фалсафаси ўзида ижтимоий онгнинг барча шаклларини бирлаштирган эди. Унда фалсафа, дин, илм-фан, бадий адабиёт, санъат, сиёсат ва ҳуқуқ ягона максатга қаратилади. Шу тарихида ўз атрофида жуда катта гуруҳни бирлаштирган жадид таълим фалсафаси тарихий

миллатларнинг биринчилариданми. Бу тарих китобларини мутолаа қилган ҳар кишига маълумдир» ўз фикрини далил-лаб, буюк мутафаккир Ўрхун Энасой битикларидан мисоллар келтиради. Ҳозирда эса аскарлик нари турсин, бадан тарбиянинг хатто бошланғич нуктасидан узоклашиб кетилганлигини ёзади. Боланинг бешикка боғланиши ҳақида ҳам тўхталиб, «бу боланинг хануз қотмагон миясини алжитмакдан бошқа иш эмас», дейди. Болаларни овқатлантириш хусусида уларнинг чўнтагини майиз ва бошқа нарсалар билан тўлдириш, уларни қўллари тушган нарсаларни еб юришлари соғлиқларига зарарлигини, овқатланиш вақтини тайин қилиш зарурлигини, меъдани кучсизлантиришини қайд этади. Колаверса, бу нарсаларни очкўз, эрка бўлишига олиб келади, деб фикр билдиради. Маънавий тарбия тўғрисида болаларни «ана ола пўстак келди, ана ола бўжи товуши келаёттидир, (ўрусга берай олиб кетсун бўлмаса)» деб кўрkitишни қоралайди.

Маълумки, Шарқда тарбия деганда уч нарсаси: фикр, бадан ва ахлоқ тарбияси тушунилади. Агар ана шу уч омилдан бит-

килинган». Мадрасада болалар калтак билан ўқитилган бўлса, жадид мактабларида болаларни бундай жазолаш унинг ҳам жисмонан, ҳам маънан ривожланишини сусайтиради, руҳиятини синдиради, деб тушунилади. Психология болаларни жазолаш салбий оқибатларга олиб келишини тасдиқлайди, шунинг учун замонавий педагогика таълим-тарбия жараёнида бундай жазолашни кескин рад этади. Авлонийнинг фикрича, баданнинг саломат ва қувватли бўлмоғи инсонга энг керакли нарсаси, чунки ўқитиш, ўрганиш ва ўргатиш учун инсонга кучли, соғлом тана керак. Тана кучсиз, заиф, касалманд бўлса, инсоннинг амалида, ибодатида камчилик бўлади. Соғлиққа эътиборли бўлиш, унга зарар етказувчи ёмон одатлар (ичкилик, чилм, нос, сигарет, кўкнор, наша) дан тийилиш, нафси жиловлаш ақли қомил инсонларга хос. Тана ва руҳ бир чопоннинг ўнг ва терсига ўхшайди. Тананинг тарбияси тозалikka рия килиш, ёмон одатлардан сақланишидир. Чопоннинг ўнги қолиб тескариси ювилса, кири ичига уради. Шунинг учун саломатлик тўғрисида қайғуриш, яъни соғлиққа бепарво бўлмаслик керак. Инсоннинг коинот гултожи, гуҳари шарифлигининг сабаби унга Ер юзиде бошқа бирор жонзотга берилмаган неъматлар – фикр, ақл ва ахлоқ берилган. Инсон ана шу хислатлари билан бошқа яратилардан фарқ қилади. Фикр ҳар қандай ишнинг бошланғич нуктасидир, негаки, яхши ёки ёмон ишлар аввал инсоннинг миясида пайдо бўлади. Амалга ошган ҳар қандай амал фикрнинг натижасидир. Фикр турли-туман бўлиши табиий, ақл эса уни тўғри йўлга солиб туради.

«Фикр инсоннинг шарофатлиги, ғайратлиги бўлишига сабаб бўлади. Бу тарбия муаллимларнинг ёрдамига сўнг даража муҳтождурки, фикрнинг қуввати, зийнати, кенглиги муаллимнинг тарбиясига боғлиқдур», – деб ёзади Авлоний. Таълим ва тарбия ўртасида муайян фарқ бўлса ҳам, бу икки тушунча бир-бирини тақозо қилади, уларнинг бирини иккинчисидан ажратиб бўлмайди, фикр-сизлик инсон учун энг катта

фожиа, фикр-сизлик бу куллик, ўзлигини, инсоний қиёфасини йўқотишидир. Фикр-сиз одам ўз-ўзидан бошқаларнинг буйруқларини бажаришга маҳкум. Жадидлар жамият таназулининг ва мустамлакачиликнинг бош сабаби жаҳолат ва маърифатсизликка эканлигини тўғри тушунишган. Улар оғир вазиятдан чиқиш учун маърифат йўлини танлаш ва мавжуд имкониятдан жуда унумли фойдаланиб, миллий маданиятимиз, маънавий меросимизни халқ онг-тафаккурига сингдириш лозим, деб ҳисоблаганлар. Туркистоннинг Чор Россияси томонидан босиб олинишининг асл сабаби тахт тепасидаги амир-у хонлар дунёқарашидаги ноқислик, маънавий оғирлик эди, ҳоло. Агар амир-у хонлар сал бошқача фикр юритганларида, бир байроқ остида бирлашганларида, эҳтимол, ватан тарихи мутлақо бошқа ўзганга бурилиб кетармиди. Ёхуд Амир Темур салтанатини инкирозга етаклаган фожиа теурий шахзодаларнинг хато фикр юритишлари – ўз маънафатларини бутун миллат, халқ маънафатидан устун қўйишлари оқибати эканлиги тарих гувоҳи.

«Фикр тарбияси одамнинг ақлини камолга етказиш ва бахт-саодатга етиши учун қобилиятли қилиб тарбиялашдир. Одам ақли тўғри ва яхши муҳокама эта олсагина камолга етган ҳисобланади». Дунёдаги жами эзгу ва ёвуз амаллар одамларнинг фикрлари ҳосиласидир. Қиргинбарот

урушлар, оилалардаги ажримлар, дўстлар ўртасидаги муносабатларнинг дарз кетиши, ўзаро келишмовчиликлар, садокат ва хиёнат, ҳавас ва ҳасад, яхшилик ва ёмонлик, меҳнатсеварлик ва ялқовлик, бойлик ва камбағаллик ҳам инсон фикрларининг самараси, оқибатидир. Айтиш мумкинки, инсон тақдирига унинг қандай фикрлари жуда катта таъсир кўрсатади. Инсон ўз қисматини фикрлари орқали ўзи белгилайди. Шу ўринда таъкидлаш жоизки, жадид таълим фалсафасида фикрлашга алоҳида эътибор берилган. Дарслар икки қисмга бўлинган: назарий ва амалий. Болаларни аввал фикрлашга ўргатилган, кейин шу фикр амалда синалган, натижани ўқувчи хис қилган, кўрган ва шу тарихида бошланган ишнинг оқибати нима билан тугаши унга кўрсатилган. Масалан, дарс жараёнида қўлланилган турли хил ўйинлар назарий фикрнинг амалий ифодаси сифатида бола хотирасига муҳрланади. Жадид таълим фалсафасида қўлланилган методларнинг бугун ҳам таълим тизимида оммалашганлиги ўқитишнинг сифат даражасини оширишга хизмат қилмоқда.

Гулшаной Жўраева, Навоий давлат педагогика институти «Бошланғич таълим» кафедраси ўқитувчиси

Жадид таълим фалсафасининг миллий мафкура ва миллий таълим тараккиётидаги ўрни бекиёс. Аҳмад Донишдан бошланган шахс эрки ва маърифат учун курашнинг давомчилари Завкий, Муқимий, Фуркат, Сидкий Хондайликий, Ажзий, Ибрат, Тавалло, Аваз Ўтар, Қодирий, Фитрат, Чўлпон, Ҳожи Муин, Авлоний, Сўфизода, Ҳамза сингари юзлаб хурфикрли зотларнинг ҳаёти, ижоди, фаолияти ҳар биримиз учун намуна.

зарурат сифатида шаклланди ва ривожланди. Диний ва дунёвий илмларни бирлаштиришдан кўзланган максат эса жамиятни ривожлантириш, дунёнинг етакчи давлатларидаги энг сўнгги ютуқларни ўзлаштириш, халқни маърифатли қилиш ва фан-техника соҳасидаги янгиликларни ҳаётга жорий қилиш баробарида инсоннинг маънавий-руҳий эҳтиёжларини қондириш эди. Вадуд Маҳмуд «Болалар тарбияси» номи мақоласида боланинг моддий ва маънавий тарбияси тўғрисида шундай фикр юритади: «эски тирикчилигимизда бадан илми биринчи даражани тутар эди. Биз аввалдан аскарликка аҳамият берган

тасида нуксон, камчилик бўлса тарбия мукамал бўлмайди деб ҳисобланган. Фитратнинг ёзишича, «бадан тарбия – баданни соғлом ва кучли ҳамда аъзоларни мукамал даражага етказишдан иборат, бусиз бахт-саодатга эришиб бўлмайди». Шунингдек, бадан тарбиясида овқатланишга эътиборли бўлиш, тозалikka рия килиш кераклиги айтилган. Болалар тоза ҳавода ҳаракатли ўйинлар билан машғул бўлишлари лозим. Чунки ҳаракатсизлик болаларнинг ўсишларига салбий таъсир кўрсатади. «Жадид мактабларида, – деб ёзади Фитрат, болалар учун илмий йўналтирилган ўйинлар жорий

✓ Партиявий лойиҳалардан — партиявий натижаларга

«ХИЗМАТ-БЕМИННАТ» АМУДАРЁЛИК ЁШЛАРГА ХИЗМАТ ҚИЛЯПТИ

Янги авлод вакилларининг бўш вақтини мазмунли ўтказиш, айниқса, кам таъминланган оилалар фарзандларини турли йўналишдаги фан ва ҳунарга ихтисослашган тўғарақларга жалб этиш мақсадида «Хизмат – беминнат» лойиҳаси доирасидаги ишлар кучайтирилиб, бу борада салмоқли натижаларга ҳам эришилмоқда.

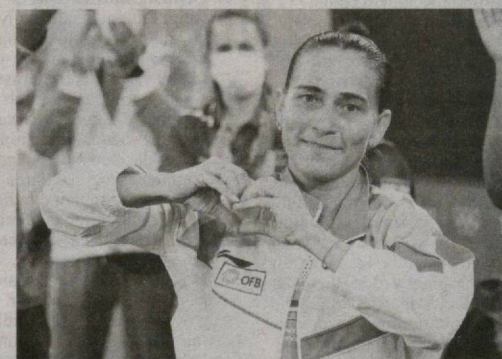
Хусусан, Амударё туманида математика фани бўйича ташкил этилган ўқув курсида таълим бераётган фидойи педагог, партия фаоли Азимбой Сапарбоевнинг 8 нафар ўқувчиси грант, 4 нафар ўқувчиси эса тўлов-контракт асосида талабалikka қабул қилинди.

Азимбой Сапарбоев «Хизмат – беминнат» лойиҳаси доирасида бепул ўқув курси

ташқил этганига кўп бўлгани йўқ. Аммо «Ўзбекистон халқ таълими аълочиси» кўкрак нишони, «Қорақалпоғистонда хизмат курсатган халқ таълими ходими» шу йўл билан ўнлаб ёшларни катта ҳаётга учирма қиляпти. Билим ва касб-ҳунар ўрганиш истагидаги ёшларни ўз атрофида бирлаштириб келаётган мазкур лойиҳа доирасида эса Қорақалпоғистонда 23 та ўқув курси ташқил этилди. Мазкур лойиҳа бўйича 60 дан зиёд ёшлар бепул таълим ва касб-ҳунарга жалб этилиб, айни пайтда уларга кўнгилли ўқитувчи ва мураббийлар етакчилик қилмоқдалар.

Мирзахмет ТАЖИМУРАТОВ, партиянинг Қорақалпоғистон Республикаси Кенгаши бош мутахассиси

✓ Спорт

ОКСАНА ЧУСОВИТИНА ЯНА ОЛТИН МЕДАЛ СОҲИБАСИ

Туркиянинг Мерсин шаҳрида чақириқ кубогининг жаҳон босқичида гимнастикачиларимиз муваффақиятли иштирок этмоқда.

Қувонарлиси, аёллар ўртасидаги таяниб сакраш баҳсларида ҳамюртимиз Оксана Чусовитина 13,067 балл тўплаб, олтин медални қўлга киритди. Спортимиз фаҳри Оксана Чусовитина эришган натижалар ёш спортчиларимиз учун катта ибрат, мамлакатимиз учун эса катта ифтихордир.

ТУЯ ВА ЭШАК

Ўтқир
ХОШИМОВ

Тўртинчи «А» синфда ўқирдим. Галати ўқитувчимиз бор эди. Ўзи найнов. Бўйни узун. Хар қадам босганида боши ликиллади. Туянинг ўзи... Шўхлик килсак, койимайди, факат «Ха, болажон-а, болажон!» деб хўрсиниб қўяди. Унга сайин биз баттар тўполон киламиз... Аммо кўзларини ярим юмиб шеър ўқиганида синфимиз жим бўлиб қолади... Ўша шеърларнинг баъзи сатрлари чала-ярим эсимда қолган. «Ҳақиқатни кўрганларнинг кўзи кўрдир, ҳақиқатни тинглаганнинг қулоғи қар...»

Кунлардан бирида ўқитувчимиз дарсга кирмади. Эртасига ҳам... Индинга ҳам... Кизик, биз уни соғина бошладик. Бир ҳафтадан кейин янги муаллим келди. Тўртинчи «Б»нинг муаллими. «Кителли» муаллим. Қўриниши шу қадар кўрқули эдики, ҳамма пилдирпис бўлиб қолди. Орамиздаги

дадилроқ бола «Ўзимизнинг муаллим кани?» деб сўраган эди, «кителли» муаллим сапчиб ўрнидан турди. — Шоир маълимнинг Магаданда! — деди қўлини паҳса қилиб. — У — маълим эмас. Халқ душмани! Антисовет шоирларнинг шғирини ўқиган! Мутаассиб! Диндор! Маълимнинг соғинган бўлсанг, отангга айт: иккалангни маълимнинг олдига жўнатамиз!

...Кейин бир-бирдан ваҳимали гаплар тарқалди. «Шоир-ўқитувчи халқ душмани экан. Янги маълим тегишли жойга ёзиб берибди...» «Кителли» муаллим яна анча йил дарс берди. Аммо бирон марта «шиғир» ўқимади... Орадан кўп йиллар ўтди. Наврўз байрами бўлаётган эди. Бир маҳал микрофонда таниш, викорли овоз жаранглаб қолди: — Биродарлар! Яратган Эгамга шукроналар қилинг! Асрий анъаналаримиз тикланди. Наврўз — халқ байрами. Ҳаммамизнинг байрамимиз!

...Қарасам, ўзимизнинг «кителли» муаллим. Деярли ўзгармабди. Ҳамон тетик. Ҳамон викорли... Факат эғнида жигарранг кител эмас, тўн. Бошида дўппи... «Кителли» муаллимнинг гапига махлиб бўлиб, рўпарамда ўтирган қарияга эътибор бермабман. Бир маҳал қариянинг ўзи гап бошлаб қолди: — Сиз мени танаймиз. Мен сизнинг китобларингизни ўқийман, болажон! «Болажон» дегани қалбимда қандайдир соғинч туйғуларни уйғотгандек бўлди.

Покиза кийимли, қадди букук қарияга синчиклаб тикилдим. — Сиз... — Ха-да! — деди қария мулоим қулиб. — Мен ўша «шоир» ўқитувчингизман... Хурсандман, болажон, ёзганларингиздан хурсандман. ...Агар микрофонда «кителли» муаллим ваъзини чўзмаса, бошқа мавзуга кўчган бўлармикан...

— Домла, — дедим қарияга. — Манавилар ҳамон ваъзхонлик қилиб ётибди. Ахир сиз... — Начора, — деди қария хотиржам аллозда. — Эшак қачон хоҳласа, қаерда хоҳласа, ханграйверади, болажон... Менинг ҳеч кимга хусуматим йўқ... — Бир зум ўйланиб турди-да, синик жилмайди. — Бир хангомани айтиб берайми?.. Эсини еб қўйган чолин маъзур тутасиз. Бу гапларни китобдан ўқиганмидим, ё элик иккинчи йили «у ёкка» жўнатишганида этапда эшитганмидим, эсимда йўқ. Аммо маъноси бундай.

Қадим замонда бир сарбон бўлган экан. Кўп юртларга борибди. Кўп азият чекибди. Ёшини яшаб, ошини ошаб, вақти-қазоси етганини сезибди. Бола-чақалари, қариндош-уруғлари билан рози-ризолик тилашибди. «Мендан розимисизлар?» дебди. «Мингдан-минг розимиз», дейишибди. Ногаҳон яна бир қадрони сарбоннинг эсига тушибди. Қирк йил хизматини қилган туяси бор экан. Шу билан ҳам видолашадиган бўпти. «Вақти келса, қерагидан ортик юк ортинд, вақти келса, сувсиз қолдинг, оч қолдинг, мендан розимисан?» — деб сўрабди туядан.

«Розиман, — дебди туя. — Тўғри, юк ҳам ортинд, сувсиз ҳам қолдинг. Нимаики қилсанг, қарвон манзилга бехатар етсин, деб қилдинг... Аммо бир марта сендан қаттиқ дилм оғриган. Бир гал менинг живовимни эшакнинг думига боғлаб қўйгансан... Ўшанда эшак тупроқ чангитгани етмагандек бир-икки марта тумшугимга тепди... Сен бўлса, қулиб томоша қилдинг...» Қария жим қолди. Тагин синик жилмайди. — Яхши сарбон юк ортадиган туясини эшакка тептириб қўймайди... Микрофонда эса ҳамон «кителли» муаллим нутқ ирод этар эди: — Мана, Худога шукур, динимиз тикланди. Маҳалламизда мачит қуриляпти. Иймонли бўлайлик. Ўт балосидан, сув балосидан, тухмат балосидан асрасин... Қаердадир эшак хангради. Узоқ, кучаниб хангради...

«Дастар ҳошиясидаги битиклардан»

(Бошланиш 1-бетда)

Маърузачи Саид Ахмад хикоялари мутолааси жараёнида кўнглида кечган туйғулар, ўй-мулоҳазаларни изҳор этарди, асар персонажларига худди тирик инсон сифатида қарар, улар билан жонли мулоқотга киришар, улар дарди-дунёсини тушуниб, мулоҳаза юритар, уларга қўшилиб гоҳ ўртанар, алам-ўқинчлар оловида қоврилар, гоҳ улар билан бахшларди...

Умарали НОРМАТОВ

Ярим асрлик МУЛОҚОТ

Маърузани тинглаб туриб хаёлга толғандим. Танқид ҳам илм-фан, ижод. Илм-фан, ижод шахсий фикр, субъектив мулоҳазалардан бошланади-ку ахир! Шахсий фикр салмоғи, қўлами масаласи бу — бошқа гап. Ҳаммаси бирданига бўлмайди. Қолаверса, адибимизнинг ўша кезлари битган хикоялари ҳам, рости, салмоқли, қўламлик фикрлар айтиш, хулосалар чиқариш имконини бермасди. Хар холда, мавжуд асарлар савияси даражасида бетақор мулоҳазаларни изҳор этишнинг ўзи ўша давр учун катта гап эди. Ўша пайт бошланган изланишлар кейинчалик «Прозанинг шоирши» китоби билан интихосига етди. Ўша кундан бошлаб талаба Гафуров мен учун ёш иқтидорли мунаққид Иброҳим Гафуровга айланди. Ўзаро дўстлигимиз бошланди. Университетни битиргунга қадар бўш вақтлари у билан соатлаб турунглашадиган

билмай қолдим. Ниҳоят, нашриёт бош муҳаррири Иброҳимжон ташаббусни ўз қўлига олди, иккала мақолани ҳам ўзи таҳрир этадиган бўлди; сиз ҳам қуймади, қабоб ҳам — янги таҳрирдан чиққан матнларга иккала устоз ҳам эътироз билдирмади.

Иброҳимжон «Ўзбекистон адабиёти ва санъати»да бош муҳаррир ўринбосари лавозимида ишлаган кезлари бир мақола қўлёзмасини қўлимга тутказиб, танишиб чиқишимни илтимос қилди. Мақола муаллифи шахсан мен хурмат қиладиган истеъдодли шоир укамиз қаламига мансуб бўлиб, у ўша кезлардаги «ошқоралик», «кайта қуриш» жазаваси таъсирида хийла жангарлик билан битилган, шахсан менинг яқин ўтмишда йўл қўйган хатоларим, мурасасозликка борганим, жумладан, Ш.Рашидов асарлари ҳақида мактов гаплар айтганим учун шаънимга маломатлар ёғдирилган эди.

«Юрак — аланга», «Шеърят — изланиш демак», «Ўттиз йил изхори», «Дил эркинлиги», ниҳоят, «Хаё — халоскор» китобигача — барча-барчасида муаллифнинг сиймоси мана мен деб турди. Ҳатто унинг хос овози энг яхши таржималарида — «Жиноят ва жазо», «Телба», «Зардушт таваллоси», «Қиёмат» каби шеър асарларнинг ўзбекча талқинларида, хусусан, Ф. Достоевский даҳоси қашф этган қўповозли — «полифония» катида баралда эшитилиб туради. Даҳоларга жўровоз бўлиш бахти хар кимга ҳам насиб этавермайди...

Иброҳимжон ўзига замондош қўлаб мунаққидлар каби илмий-танқидий фаолиятни бадий ижод билан қўшиб олиб боради, ҳам насрда, ҳам шеърятда қалам тебратиб келади. Унинг XX аср иккинчи ярми Шарқ шеърятга, янги — модерн шеърятга ҳамоҳанг тарзда яратган мансуралари теварагида адабий давраларда турли фикр-мулоҳазалар айтилди, айтилмоқда.

Очиғи, мақола ғазабимни кўзғатди. Авзоимга қараб туриб Иброҳимжон: «Умарали ака, ўзингизни босиб олинг, хар холда ёшингиз улўғ, катта олимсиз, устозсиз, сен-менга бормай, осойишталик билан унга жавоб қилинг, хар икки мақолани ҳам газетанда ёнма-ён берамиз; илтимос, бу бахс икки муаллифнинг шунчаки жанжалига айланиб кетмасин, бошқалар учун ибрат, сабоқ бўларли бахсга айлансин», дея маслаҳат берди.

Очиғи, мақола ғазабимни кўзғатди. Авзоимга қараб туриб Иброҳимжон: «Умарали ака, ўзингизни босиб олинг, хар холда ёшингиз улўғ, катта олимсиз, устозсиз, сен-менга бормай, осойишталик билан унга жавоб қилинг, хар икки мақолани ҳам газетанда ёнма-ён берамиз; илтимос, бу бахс икки муаллифнинг шунчаки жанжалига айланиб кетмасин, бошқалар учун ибрат, сабоқ бўларли бахсга айлансин», дея маслаҳат берди. Бу маслаҳат менга маъқул тушди. Иброҳимжон айтганича йўл тутдим. Шоир ва мунаққид бахси газетанда чиқди. Кўпчилик оғзига тушди, менинг жавобларим хатто шоир укамизга ҳам оғир ботмади.

Иброҳимжон масъул лавозимлардаги хизматлари чоғи бунақа савоб ишларни кўп қилган. Умумтаълим мактаблари учун адабиёт фанидан янги дастур ва дарсликлар устида ишлашда, дарсликларга кирган жаҳон адабиёти намуналари матни таржимасини танлашда бошқа моҳир таржимонлар қатори Иброҳимжон билан ҳам ҳамкорлик қилганимиз; 5-синф «Адабиёт» дарслик-мажмуасидаги Конфуций хикматлари, айти шу китобдаги Ч.Айтматовнинг «Қиёмат» романидан олинган «Олтовлон ва еттинчи» ривояти И.Гафуров таржимасида берилган.

Ниҳоят, Иброҳимжоннинг яна бир саховатини айтмай ўтолмайман. «Ижод сеҳри» деб номланган тўпламим учун сўзбоши тарзда ёзиб берган мақоласи қўлёзмасини ўқиб хайратга тушдим, очинги, унда ўзим ҳам шу пайтга қадар билмаган, ёки эътибор бермаган ҳаётим, табиатимдаги бир талай жиҳатларни қаламга олганки, улар билан танишиб, нахотки мен шундай одам бўлсам, деган ўйларга бордим, қолаверса, андақ турунлаб ҳам қўйдим...

Иброҳимжоннинг мунаққид сифатидаги ижодий фаолиятга келсак, Саид Ахмад ҳақидаги юқорида тилга олинган чиқишдан «Г.Узалликнинг олмос қирралари», «Лириканинг юраги», «Жозиба», «Ёнар сўз»,

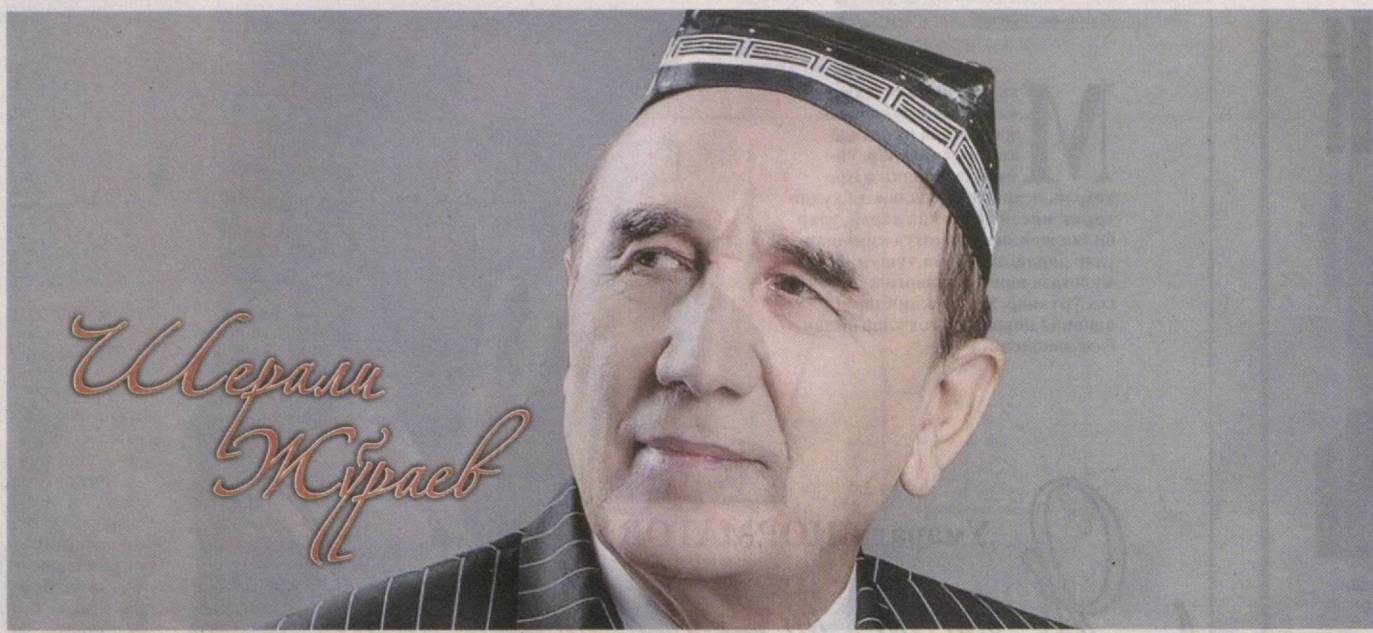
«Юрак — аланга», «Шеърят — изланиш демак», «Ўттиз йил изхори», «Дил эркинлиги», ниҳоят, «Хаё — халоскор» китобигача — барча-барчасида муаллифнинг сиймоси мана мен деб турди. Ҳатто унинг хос овози энг яхши таржималарида — «Жиноят ва жазо», «Телба», «Зардушт таваллоси», «Қиёмат» каби шеър асарларнинг ўзбекча талқинларида, хусусан, Ф. Достоевский даҳоси қашф этган қўповозли — «полифония» катида баралда эшитилиб туради. Даҳоларга жўровоз бўлиш бахти хар кимга ҳам насиб этавермайди...

Бу китобда ярқ этиб кўринган миллий танқидчилигимиз учун ибрат, сабоқ бўларли яна бир жиҳатга эътибор тортишни истардим. Иброҳимжон адабий асарлар ва ходисаларга факат мунаққид, ёзувчи-шоир эмас, айти пайтда таржимон нигоҳи орқали ёндашди, асар матнини жумлаларгина эмас, хар бир сўз, харфлар товуши, маъно жилдолари, тиниш белгиларигача — барча усурларини кўз олдига келтириб, мушоҳада юритди. Хатто Навоий, Бобур, Машраб, Оллоёр, Қодирий мутолааси чоғида ҳам айти шу йўлдан боради. Мен шундай хулосага келдимки, хар бир мунаққид гарчи таржима билан бевосита шуғулланмаса ҳам, асар матнини таржимон нигоҳи билан ҳам ўқиш-уқиниш одат қилиш зарур экан. Бусиз чин мунаққид мақомига кўтарилиш кийин. Иброҳимжон ўзи таржима қилган шох асарлар ва уларнинг муаллифлари ҳақида ёзганида, назаримда, адабий танқиднинг аршига кўтариладигандек бўлади. Достоевский, Нитше, Маркес сингари даҳолар тўғрисида факат таржимон-мунаққид Иброҳимжонгина шу тарзда балан пардаларда ёзиши мумкин, қолаверса, у бундай улўғ сиймолар билан дил-дилдан самимий суҳбатлар, ошқора бахс-мунозаралар олиб боришга тўла ҳақли!

Мен Иброҳимжоннинг шахсан ўзи билангина эмас, унинг жамики ёзганлари — адабий-танқидий китоблари, насрий ва шеърый асарлари, таржималарида аниқ намоён бўлган шахсияти билан ҳам узоқ йиллардан бери мулоқотда бўлиб келаётган бир сафдоши, ҳамроҳи, суҳбатдоши эканим билан фахрланаман.

«Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасининг 2007 йил 51-сонидан олинди.

OBUNA –2023!
2023-YIL USHUN «MILLIY TIKLANISH»
GAZETASIGA OBUNA BO'LING!
Obuna indeksi **158**

Шерали
Жўраев

Ошиқлар сардори

Булбуллар ичинда тинмас забонман,
Ҳамон ёнингданман, танангда жонман.
Агар ошиқларнинг ўн мингта бўлса
Билгилки, аларнинг сардори менман.

Кўларим истаги тутмоқлик қўлдан,
Истагим тотмоқлик лабдаги болдан,
Ошиқларнинг келса гар мингта ўлдан
Билгилки, энг аввал келгани менман.

Севгига содиқлик шартини қўйсанг,
Шартни бажармас деб, ёнингдан қувсанг,
Агар ўн мингтадан юзта қолдирсанг
Билгилки, юзтадан биттаси менман.

Кексалик деган сўз жой олса дилдан,
Йиғитлик қуввати кетса ҳам белдан,
Ҳар кун гул олсанг сен гар ўнта қўлдан
Билгилки, энг аввал гул тутгани менман.

Фалак фалаклигин қилса ногаҳон,
Сендан юз ўгирса ҳатто кенг жаҳон,
Ошиқлардан қолса бир нафар, инон
Қолган шу ошиғинг билгилки менман.

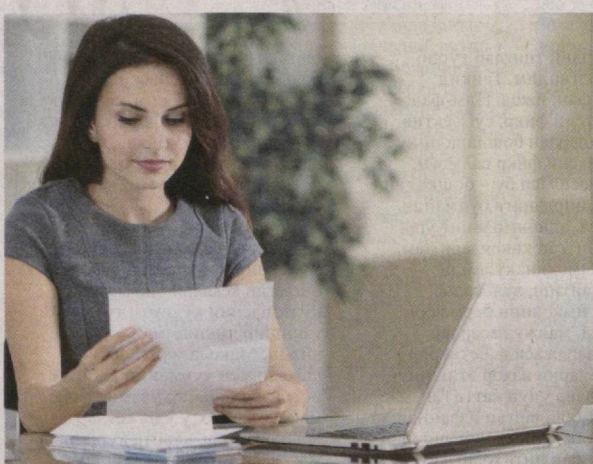
Кўзларинг бемаҳал ёшларга тўлса,
Агар душманларинг устингдан қулса,
Ошиқларинг агар ҳеч келмас бўлса
Марҳум ул Расул Ҳамзат билгилки менман.

САВОЛ БЕРИНГИ!

— Янги иш бошлаган шифокорларга 1 миллион сўмгача устама берилишини эшитдим. Шу ростми?
Саида Давлетова, Шахрихон тумани

— Ҳа, рост. 16.01.2023-йил 3416-сонли “Тиббиёт муассасаларини моддий рағбатлантириш ва ривожлантириш жамғармаси тўғрисида”ги Низомга кўра, жамғарма маблағларининг 75 фоизи барча давлат тиббиёт муассасалари тиббиёт, фармацевтика ва бошқа ходимларини моддий рағбатлантиришга йўналдирилиши ва ушбу улуддан янги иш бошлаган салохиятли ёш шифокорларга 1 миллион сўмгача махсус ойлик устамалар берилиши белгиланган.

Саидали Мухторалиев, ҳуқуқшунос

— 30 йиллик стажга эга ўқитувчиман. Октябрь ойида ёшга доир пенсияга чиқаман. Мактаб директори янги қарор асосида пенсионерларга 10 соатдан ортиқ дарс бериш мумкин эмаслигини айтди. Шу тўғрими?
Зинаида Степановна, Тошкент шаҳри

— Нотўғри. «Умумтаълим муассасаларида синфларни комплекшлаш ҳамда тарификация рўйхатларини шакллантириш тартиби тўғрисида»ги Низомнинг 15-бандида умумтаълим муассасалари томонидан шакллантирилган дарс соатлари сеткаси умумтаълим муассасасининг педагогик кенгаши томонидан икки иш куни ичида кўриб чиқилиб, ҳар йили 15 сентябрга қадар ўқитувчиларга дарс соатлари кўрсаткичларнинг устувор кетма-кетлиги асосида тақсимланиши белгиланган. Сизга 15-бандда келтирилган кўрсаткичлар асосида дарс соати тақсимланиши лозим.

Зинаида Степановна, Тошкент шаҳри

— Агар уй талабага ижарага берилса, давлатга солиқ тўланмаслиги ҳақида эшитдим. Шу тўғрими?
Умаржон Маҳкамов, Тошкент шаҳри

— Ҳа, тўғри. 2021 йил 29 декабрдаги «Ўзбекистон Республикасининг солиқ кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги Қонуннинг 378-моддаси 19-1-бандига кўра, солиқ тўловчининг уй-жойларни талабаларга ижарага беришдан олинган даромадларидан солиқ тўланмайди.

— Корпоратив банк карталари орқали маҳсулот сотиб олганда сотувчи томонидан чек берилиши шартми?
Шонозар Бобоев, Қашқадарё вилояти

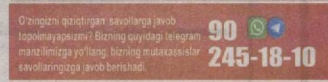
— Ҳа, шарт. Президентнинг 06.09.2019-йил ПФ-5813-сонли Фармони 5-банди 3-хатбошисига асосан, тўлов терминали орқали қабул қилинган тўловлар учун харидорларга тўлов терминали чеки билан бирга онлайн-НКМ ёки виртуал касса чеки ҳам берилиши шартлиги белгиланган.

Саидали Мухторалиев, ҳуқуқшунос

— Агар ходим ўз ишига масъулиятсизлик билан ёндашиб, «хайфсан» интизомий жазосини олган бўлса байрам пули олишга ҳақлими?
Замира Рустамова, Зарафшон шаҳри

— Меҳнат кодексининг 315-моддасига асосан, интизомий жазонинг амал қилиш муддати у қўлланилган пайтдан бошлаб 1 йил ҳисобланади. Кодекснинг 299-моддаси 5-қисмига кўра, интизомий жазо амалда бўлган вақтда ходимга рағбатлантириш чораларидан ташқари байрам мукофотлари ҳам тўланмайди.

Yuristkadr расмий телеграм канали

Ифтихор

ЎЗБЕКИСТОНЛИК ЎҚУВЧИЛАР ХАЛҚАРО ИНФОРМАТИКА ОЛИМПИАДАСИДА ҒАЛАБАГА ЭРИШДИ

Венгриянинг Сегед шаҳрида бўлиб ўтган 35-халқаро информатика олимпиадасида тўрт нафар ўзбекистонлик ўқувчи иштирок этди.

Унда Ўзбекистон терма жамоаси тарихда илк бор медалларга сазовор бўлди.

Мактабгача ва мактаб таълими вазири ахборот хизматида кўра, олимпиадада Андижон шаҳридаги Президент мактаби ўқувчиси Дилёрбек Валижонов, Тошкент шаҳридаги ихтисослаштирилган мактаб ўқувчиси Дилшодбек Хўжаев бронза медали соҳиблари бўлди.

Айтиш жоизки, жорий йилда мазкур Халқаро олимпиадага Рақамли технологиялар вазири билан ҳамкорликда юкори даражада тайёрлик кўрилди.

Терма жамоа аъзоларини тайёрлаш учун халқаро тренер жалб қилинди. Информатика олимпиадаси олтин медали соҳибини, Польша ёшлар информатика олимпиадаси бош координатори Бартош Костка Тошкент вилоятининг Бўстонлик туманида жойлашган

интеллектуал оромгоҳ мажмуасида ўқувчилар билан 10 кун давомида шуғулланди.

Айтиш керакки, Ўзбекистон Президентининг “Иқтидорли ёшларни аниқлаш ва юкори малакали кадрлар тайёрлашнинг узлуксиз тизimini ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, бронза медалини кўлга киритган ўқувчилар базавий ҳисоблаш миқдорининг 200 баравари (66 млн. сўм), уларнинг устози 150 баравар (49,5 млн. сўм) пул мукофотлари билан тақдирланади.

Бундан ташқари, халқаро олимпиада ғолиблари ОТМларга грант асосида ўқишга қабул қилиниб, кейинчалик таълим муассасаларида ўқитувчи бўлиб фаолият юритадиган бўлса, лавозим маошига ҳар ой 100 фоизлик устама қўшилади.

Жорий йилда энг нуфузли бешта халқаро олимпиадада ўқувчиларимиз 13 медални кўлга киритди. Бу мамлакатимиз тарихидаги энг яхши кўрсаткичдир.

Н.УСМОНОВА, ЎЗА

ДОРУЛОМОН КУНЛАР КЕЛДИ...

Онагинам!
Дориломон кунлар келди, шафақлари ол,
Қаён боқсанг, шайлашиллар ва созлашлар тор,
Олча гулин кўзларингга суртсанг беҳол,
«Бу кунларга етганлар бор, етмаганлар бор».

Сўлгин-сўлгин лабларингдан учаркан шу сўз,
Отагинам хаёлимда ростлай бошлар қад,
Доруломон кунларга қайт, онам, юмиб кўз
Ўқик дилда бошданмасин десанг қиёмат.

Бу табиат суюмликдир ҳам кўзлари кўр,
Гоҳ шаробдан, гоҳ оғудан қилар бизни маст.
Белгинанга тиржақ бўлай, онажоним, тур,
Доруломон кўёшга бок, унга қасома-қасд.

Юзинг ардоғли кўёшдай иссиқ ва маъваш
Кўзларингда умид ёнар тикилган они.
Қорли кунлар билан кетсин дилингдаги ғаш,
Қизғин, лола ранг қоллайдир бу кун дунёни.

Бу дунёнинг қир-дарасин хосияти мўл,
Ёрни яланг оёқ боссанг яйрайди танинг.
Яшамоқ — бир тансиқ таом, унга урсанг қўл,
Борган сари очиладир иштаҳанг санинг.

Боғлардаги етилгуси ҳар мевали шох
Ризқдир бизга, ризққа доим дил илинжликдир.
Ўғлонларинг келар ана, очишиб кучоқ,
Ўғлонларинг мева қадар бир ширинликдир.

Онагинам!
Ўзинг тортма давралардан, эл чорлаганда,
«Тирикликнинг байрами», деб созлаганда тор.
Ўзинг сўлгин лаблар билан пичирлагандай:
«Бу кунларга етганлар бор, етмаганлар бор».

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

«Миллий тикланиш» демократик партияси
Ўзбекистон халқ артисти
ШЕРАЛИ ЖЎРАЕВнинг
вафоти муносабати билан
марҳумнинг оила аъзолари
ва барча яқинларига ўз
ҳамдардлигини билдиради.

«MILLIY TIKLANISH» DEMOKRATIK PARTIYASINING IJTIMOY-SIYOSIY GAZETASI

JAMOATCHILIK KENGASHI:
Alisher QODIROV – kengash raisi

Akmal SAIDOV, Abrot PO‘LATOV, Amriddin BERDIMURODOV, Akmal JUMABOYEV, Bahodir MAMATXONOV, Ilhom ABDULLAYEV, Ibrohim G‘OFUROV, Iroda DADAJONOVA, Minhojiddin MIRZO, Nodir MUXTOROV,

Odiljon TOJIYEV, Olim O‘SAROV, Otabek JYANBOYEV, Ozodbek NAZARBEKOV, Ortiqali QOZOQOV, Feruza MUHAMMEDJANOVA, Xurshid DO‘STMUHAMMAD, Sherzodxon QUDRATXO‘JA, Shavkat SHARIPOV, Shuxratjon AXUNDJANOV.

TAHRIRIYAT MANZILI:

Toshkent shahri, Uchtepa tumani, Maqsud Shayxzoda ko‘chasi, 1 A-uy. Gazeta tahririyat kompyuter markazida terildi va sahifalandi.

Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farq qilishi mumkin.

Tahririyatga kelgan xatlar doimiy e‘tiborimizda bo‘lib, ular mualliflarga qaytarilmaydi.

NAVBATCHI MUHARRIRLAR:
Ravshan MAHMUDOV, Mahbuba KARIMOVA
NASHR UCHUN MAS‘UL:
Ma‘murjon YO‘LDOSHEV
NAVBATCHI:
Feruza XODJAYEVA
DIZAYN GURUHI:
Asilbek QUDRATOV, Firdavs HAMIDULLAYEV

Gazeta «Sharq» nashriyoti-matbaa aksiyadorlik kompaniyasida chop etildi.
Korxonaning manzili: «Buyuk Turon» ko‘chasi, 41-uy

2008-yil 29-oktyabrda O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligi tomonidan № 0223 raqami bilan ro‘yxatdan o‘tgan.
Gazeta haftaning chorshanba kuni chiqadi.

Adadi – 7 188.
Gazetaning bahosi kelishilgan narxda.
Qog‘oz bichimi: 350x587. Hajmi: 2 bosma taboq
Buyurtma: G – 916
Bosishga topshirish vaqti 21:00.
Topshirildi 00:30

ISSN 2010-7714

123456